

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ŽAŠTITU

INDUSTRISKE SVOJINE

KLASA 15 (2)

IZDAN 1 NOVEMBRA 1937.

PATENTNI SPIS BR. 13592

Pinterić Vladimir, Zagreb, Jugoslavija.

Postupak za litografiranje sa rasterom.

Prijava od 28 novembra 1936.

Važi od 1 juna 1937.

Danas su poznata uglavnom dva načina litografiranja i to onaj manuelnog prenašanja slike na kamen tačkanjem i drugi foto-kemijskim putem.

Kod moderne reprodukcije u bojama treba po prvom spomenutom postupku konture svake boje dotične slike prenijeti na kamen i fino, skoro mikroskopski istačkati gledajući pozorno original, da vjernost reprodukcije bude dobra. To istočkavanje, koje pretstavlja jedan filigranski rad, izvanredno je teško i naporno, te oduzima najviše vremena izrade litografije. Taj dugotrajni posao zahtjeva veliko fizičko i duševno naprezanje, ali su zato njegovi rezultati odlični i do danas nepostignuti čistim foto-kemijskim putem. Ovaj drugi postupak litografiranja se sastoji u tome, da se na kamenu ploču sa fotoosjetljivim slojem projicira jedan već gotovi raster i diapositiv slike, koju treba litografirati, a onda se dalnjim postupkom dobiva nešto povиšena rasterska slika, kakva je potrebna za daljnji litografski postupak. Kako kod manuelnog postupka treba za svaku boju istačkati drugu ploču, tako za ovaj postupak treba za svaku boju projicirati s rasterom drugi diapositiv, koji je dobiven fotografiranjem kroz odgovarajući filter. Međutim, kako je iz fotografije u bojama poznato, danas se još ovim načinom ne mogu dobiti savršena izdvajanja svih nijansa, koje su potrebne za prvaklasne reprodukcije, pa je zato uvjek kod ovog postupka potreban naknadni popravak i dotjerivanje. Osim toga ovaj postupak zahtjeva kompletni fotografatierski uredaj, koji je skup, i jednak izuzevano stručno osoblje kao i kod ru-

čnog rada.

Predmet pronalaska je jedan novi postupak litografiranja pomoću rastera, koji se sastoji u tome, da se na poznati način na kamenu izradi potrebnii raster fotokemijskim putem, a onda se na taj gotovi raster ucrti kredom područje jedne boje reproducirane slike, ako je reprodukcija u bojama, i to dotjerava gledanjem na original. Time otpada mučni posao punktiranja, čime se rad skraćuje za više puta. Izrada je preciznija od one foto-kemijskim putem, a dakako i od one manuelne, dok inače ne zahtjeva nikakve nove uređaje, niti se radnici moraju posebno za ovaj posao uvježbavati.

Izrada rastera na kamenu izvodi se ukratko na slijedeći način: Najprije se kamen prevuče bjelančevinom sa fotoosjetljivom kromovom soli, pa se na tu plohu projicira onda potrebnii raster. Nakon eksponiranja prevuče se kamen bojom. Boju prime samo mesta, koja su bila osvijetljena, dok se nepotrebna boja sa preostalih mesta opere vodom, tako da na kamenu ostane čisti, jednoliki raster. Da ovaj raster bude upotrebljiv za litografske svrhe, treba prostor između pojedinih njegovih tačaka udubstii a to se radi na poznati način opetovanim izgrizanjem kemijskim putem. Proces izgrizanja i priredbe rastera na kamenu je dalje isti kao kod izrade rukom tačkanog rastera slike. Ukoliko se radi o reprodukciji u bojama, izradi se za svaku boju druga ploča sa jednolikim rasterom.

Ovako na poznati način izrađena ploča s rasterom sposobna je za postupak prema pronalasku. Taj se sastoji u

tome, da se sada na ovaj raster prenesu konture slike ili jedne njezine boje i to masnom litografskom kredom, kojom se zatim gledajući na original ispuniti cijelo područje dotične boje. Kod ovakog ne-napornog crtanja može se sva pažnja obratiti na original, a to je za vjernost reprodukcije nad sve važno. Kad je crtanje na kamenu gotovo, obradi se kamen na poznati način kemijski, a zatim se izrade na slika pomoću kemijski prepariranog papira prenese na drugi, glatki kamen s kojega se dalje tiskom reproducira, kao što je to već u litografiji poznato. Analogno kao na kamenu može se uraditi na ploči od cinka ili aluminija.

Kako se iz gornjeg vidi, postupak prema pronalasku je bolji i jeftiniji od dosadašnjih. Bolji je, jer je daleko manje

naporan, pa time omogućuje dobar rad i potpunu vjernost reprodukcije. Jeftiniji je, jer je prema manuelnom daleko kraći, pošto sad crtač namjesto tačku po tačku zahvaća kredom odmah veću površinu, dok prema foto-kemijskom postupku ne zahtjeva fotografске izrade diapositiva i kasnije korekture.

Patentni zahtjev:

Postupak litografsiranja sa rasterom, naznačen time, što se na ploču sa fotoke-
mijskim putem izradenim, jednolikim ras-
terom prenosi slika ili jedna njezina boja
crtanjem fitografskom kredom ili sl. po
tom rasteru, nakon čega se na poznati
način prenosi na drugu ploču za repro-
dukцију.